

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 22 ноември 2023 г.
(OR. en)

15628/23

ECOFIN 1206
UEM 367
SOC 799
EMPL 573

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	21 ноември 2023 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2023) 902 final
Относно:	СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ Доклад за механизма за предупреждение за 2024 г.

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2023) 902 final.

Приложение: COM(2023) 902 final

Страсбург, 21.11.2023 г.
COM(2023) 902 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА
И ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ**

Доклад за механизма за предупреждение за 2024 г.

{SWD(2023) 901 final} - {SWD(2023) 902 final}

СЪОБЩЕНИЕ ВЪВ ВРЪЗКА С ДОКЛАДА ЗА МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ

В доклада за механизма за предупреждение (ДМП) се посочват държавите членки, за които Комисията счита, че може да бъдат засегнати или за които може да съществува риск да бъдат засегнати от дисбаланси, въз основа на икономически анализ на таблото с показатели за процедурата при макроикономически дисбаланси¹. При анализа се вземат предвид данните за резултатите за 2022 г., които се тълкуват по ориентиран към бъдещето начин, като се вземат предвид развитието на възможните рискове въз основа на икономическото развитие през 2023 г. и дългосрочните прогнози от прогнозата на Комисията от есента на 2023 г., когато е уместно. Пълният анализ и приложението, съдържащо стойностите от таблото с показатели, са включени в работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящото съобщение².

В доклада за механизма за предупреждение за 2024 г. се разглежда развитието на макроикономическите дисбаланси в период на все още висока, но намаляваща инфлация и слаб икономически растеж. Изглежда, че до началото на 2023 г. в повечето икономики в ЕС е достигната върховата стойност на номиналната инфлация, тъй като цените на енергията спаднаха, а продължаващото намаляване на инфлацията при храните отслабва ценовия натиск. Въпреки значителния спад, отразен в най-новите данни, „устойчивостта“ при основните компоненти може да затрудни понижаването на инфлацията до по-желано равнище в близко бъдеще. Продължителният период на висока инфлация задълбочава риска от продължаване на различията, тъй като националните икономики се приспособяват, като преразпределят по различни начини въздействието на шока в цените на енергията. Растежът се забави в реално изражение в много държави, особено в края на годината, като слабото потребление се дължи на намалената реална покупателна способност на домакинствата и затягането на паричната политика, което намалява търсенето. Настоящите перспективи са за допълнително, макар и по-бавно, намаляване на темповете на инфлация и постепенно повишаване на растежа на реалния БВП. Рисковете за перспективите се обуславят от глобалния контекст: новия конфликт в Близкия изток, продължаващата война на Русия срещу Украйна и променящия се като цяло геополитически контекст, който може да засегне световната търговия и да затрудни външните условия. В световен мащаб инфлацията и реакциите на централните банки за справяне с инфлационния натиск, в съчетание с поскъпването на щатския долар, доведоха до известно финансово напрежение извън ЕС.

Тематичен анализ по сектори

- През 2022 г. **салдата по текущите сметки намаляха в почти всички държави членки**, но в повечето случаи през 2023 г. нарастват. Въздействието на покачващите се цени на енергията **намали излишъците и увеличи дефицитите**. Както енергийният, така и неенергийният баланс намаляха, отразявайки

¹ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси.

² Работен документ на службите на Комисията, Доклад за механизма за предупреждение за 2024 г., SWD(2023) 901.

влошаващите се условия на търговия, както и все още силното, макар и отслабващо, вътрешно търсене и обезценяването на обменните курсове в някои държави. Високите излишъци по текущите сметки леко намаляха през 2022 г. Салдата по текущите сметки на повечето големи държави, които са нетни длъжници, останаха под равнищата, благоприятстващи бързото им коригиране. Големите **нетни позиции на външните салда** — както положителни, така и отрицателни — като цяло намаляха, но останаха значителни. През 2023 г. външните баланси се върнаха частично към предишните си равнища, главно поради по-ниските цени на енергията и отслабването на търсенето. Въпреки че множество умерени дефицити по текущите сметки се свиват, малък брой държави продължават да имат много по-високи дефицити, отколкото преди 2022 г. или преди кризата с COVID-19. Освен това тези дефицити остават по-високи от това, което предполагат основите на икономиките, или от това, което би било необходимо за подобряването на позицията на техните външни салда към по-разумни равнища. Текущите сметки на повечето големи държави, които са нетни длъжници, се увеличават с намаляването на въздействието на цените на енергията.

- През 2022 г. салдото по **текущата сметка на еврозоната** намаля значително, като за първи път от повече от десетилетие насам стана отрицателно в резултат на много по-високите цени на енергията, но оттогава нараства. С влошаването на условията на търговията номиналният търговски баланс намаля рязко, тъй като стойностите на вноса нараснаха много по-бързо от износа, докато търговският баланс остана като цяло стабилен в реално изражение. С подобряването на условията на търговията, което е в ход, и свиването на реалното търсене в края на 2022 г. текущата сметка на еврозоната започна да укрепва и се върна към излишък през второто тримесечие на 2023 г. Прогнозата е през тази и следващата година тя да продължи да се подобрява с укрепване на търговския баланс. Като цяло стесняването на нетните международни инвестиционни позиции доведе до известно възстановяване на баланса **на външните позиции в еврозоната**; промените в тези позиции са по-големи за държавите, които са нетни длъжници, въпреки някои значителни намаления в техните текущи сметки.
- Ръстът на **разходите за труд за единица продукция** като цяло се повиши съществено, като през 2022 г. и през 2023 г. значително се различава в отделните държави, включително в рамките на еврозоната, където различията пораждат по-големи рискове за конкурентоспособността. Много силният ръст в някои държави членки бележи рязко ускоряване в сравнение с последните години. В повечето държави увеличението на заплатите беше значително, но все още е под увеличението на издръжката на живота. Това доведе до натиск върху бюджетите на домакинствата, особено за лицата с ниски доходи. През 2023 г. заплатите се увеличават. В резултат на това прогнозите са, че през 2023 г. разходите за труд за единица продукция в повечето държави ще нараснат още по-бързо, отколкото през 2022 г., и дори когато са умерени, все още се очаква да нарастват с бързи темпове. Предвижда се през 2022 г. и 2023 г. заплатите да намалеят кумулативно в реално изражение. За 2024 г. прогнозата е за значително забавяне на темповете на растеж на разходите за труд за единица продукция, но несигурността остава висока, тъй като заплатите зависят от преговори, които все още не са проведени в много държави. Очакваният по-висок растеж на разходите за труд за единица продукция в някои държави, които са нетни кредитори, следва да подпомогне по-нататъшното симетрично възстановяване на баланса на външните позиции в еврозоната през 2023 г. и 2024 г.
- Номиналното обезценяване на еврото спрямо други основни валути през 2022 г. — тъй като Европа беше по-пряко засегната от енергийната криза, а паричните условия останаха по-свободни — доведе до обезценяване като цяло на **реалния**

ефективен обменен курс на еврозоната. Еврото придоби сила през първата половина на 2023 г. В рамките на еврозоната държавите с висока инфлация отчетоха продължаващо повишаване на реалните си ефективни обменни курсове, което се дължи главно на разликите в основната инфлация. Извън еврозоната промените в номиналния обменен курс са важен фактор, засягащ реалните ефективни обменни курсове, като в повечето държави номиналното обезценяване през 2022 г. беше последвано от известно повишаване през 2023 г., дори в сравнение с еврото. Като цяло в страните извън еврозоната паричната политика се затегна в по-голяма степен и по-рано, особено в самото начало на инфлационния период. В тези държави обаче, и въпреки ясно изразеното намаляване на номиналната инфлация от началото на тази година насам, ценовият натиск продължава да бъде висок.

- Съотношенията на **корпоративния дълг към БВП** през 2022 г. намаляха, което отразява силния растеж на номиналния БВП. През по-голямата част от 2022 г. кредитните потоци бяха силни, но към края на годината започнаха рязко да се забавят. Печалбите като цяло се увеличиха, тъй като предприятията се възползваха от по-силни позиции в ценообразуването. Ръстът на печалбата на единица продукция обаче напоследък се забави, като промишлеността беше особено засегната. До 2023 г. в някои държави се наблюдаваше активно намаляване на задлъжнялостта, тъй като кредитните потоци станаха отрицателни. Дългът обаче остава значителен в много държави членки, като в някои случаи е над равнищата отпреди пандемията и представлява рисков фактор. Тъй като корпоративните заеми обикновено се сключват при гъвкави условия и кратки срокове до падежа, нарастващата лихвена тежест увеличава натиска в някои сектори, включително търговските недвижими имоти. В някои държави необслужваните кредити и фалитите на предприятия започнаха да се увеличават, като са концентрирани във високорискови сектори, включително хотелиерството и ресторантьорството, както и транспорта. В близко бъдеще увеличаващата се лихвената тежест, спадащите печалби, потенциалният натиск върху разходната конкурентоспособност и ограниченият достъп до финансиране вероятно ще увеличат уязвимостта на предприятията. Намаленото прибягване до нови заеми вероятно също ще възпрепятства корпоративните инвестиции, което ще засегне перспективите за растеж в бъдеще.
- През първите месеци на 2022 г. в повечето държави членки **цените на жилищата** продължиха да се повишават, преди да достигнат повратна точка. Съчетанието от по-високи лихвени проценти по ипотечните кредити и по-ниски реални разполагаеми доходи доведе до забавяне на покачването на цените на жилищата, като в най-засегнатите държави цените на жилищата намаляват на тримесечна или дори годишна база, което води до намаляване на надценяването. Очаква се цените на жилищата да продължат да се адаптират към по-високите лихвени проценти. В няколко държави обаче, в които лихвените проценти по ипотечните кредити не са се увеличили значително или в които финансирането се получава от чужбина, цените на жилищата продължават да бележат силен ръст и строителната дейност е силна.
- През 2022 г. **съотношенията на дълга към БВП на домакинствата** продължиха да намаляват въпреки интензивните ипотечни потоци през първите месеци на годината. През 2023 г. дългът на домакинствата продължава да намалява поради намалените ипотечни потоци, а ефектът на знаменателя е по-слаб, отколкото през 2022 г., тъй като растежът на реалния БВП се забавя, а инфлацията отслабва. Въпреки продължаващото намаляване на съотношението на дълга, лихвената тежест за някои домакинства се е увеличила и ще продължи да се увеличава в много държави, тъй като по-високите лихвени проценти постепенно се отразяват на

месечните плащания по ипотечни кредити. Степента и скоростта на този процес зависят от това за какъв период от време са фиксирани лихвените проценти по ипотечните кредити, както и от дела на лихвените плащания в месечните плащания. През 2022 г. лихвените проценти по ипотечните кредити нараснаха значително в целия ЕС, като надвишиха равнищата, наблюдавани през последното десетилетие. В няколко държави те неотдавна достигнаха най-високото си равнище, но в повечето от държавите през септември 2023 г. разходите по заемите продължаваха да нарастват.

- През 2022 г. **държавният дълг** спадна като дял от БВП, като номиналният растеж имаше силен ефект на знаменателя и са в ход по-нататъшни намаления. Номиналният растеж допринесе и за високи данъчни приходи, а бюджетните дефицити намаляха. Въпреки че мерките за подкрепа за смекчаване на въздействието на по-високите цени на енергията оказаха влияние върху дефицита, като цяло те замениха значителните пакети за подкрепа във връзка с пандемията. В повечето държави съотношението на държавния дълг към БВП остава по-високо, отколкото преди кризата с COVID-19, с изключение предимно на някои държави с много висок дълг, които се характеризират с много силен растеж на реалния БВП. През 2023 г. и 2024 г. се очаква нивата на дълга да спадат по-бавно в повечето случаи или да се задържат в други. В много държави лихвената тежест на държавния дълг нараства, а brutните нужди от финансиране остават значителни, като се очаква високата инфлация постепенно да доведе до по-високи публични разходи.
- По-високата инфлация и нарастващите лихвени проценти промениха средата за **банковия сектор**, което му позволи да стане по-рентабилен с увеличаването на лихвените маржове. Като цяло банковият сектор е добре капитализиран и ликвидността е достатъчна. Въпреки натиска върху кредитополучателите, ниското равнище на необслужваните кредити до момента остава стабилно. Банковият сектор на еврозоната отбелязва временно намаление на стойностите, на които се оценява, вследствие на фалитите на банки в САЩ и Швейцария през март, но иначе не се наблюдава увеличаване на свързаната с това уязвимост. Слабите краткосрочни икономически перспективи обаче могат да засегнат активите и кредитните рискове, а някои сектори, като например търговските недвижими имоти, са източник на потенциално напрежение. Съществува и несигурност относно възможна скрита уязвимост във финансовия сектор, включително в небанковия финансов сектор. Резултатите от стрес теста през 2023 г., проведен от Европейския банков орган и Европейската централна банка, показват способността на европейските банки да устояват на неблагоприятни последици и да станат по-устойчиви в сравнение с предходни периоди.

Перспективи по отношение на икономическите дисбаланси

Силният номинален растеж улесни намаляването на задлъжнялостта, като облекчи някои дълготрайни дисбаланси, но натискът, произтичащ от по-строгите условия за финансиране, нарасна. Инфлационната среда улесни по-бързото пасивно намаляване на задлъжнялостта, като намали задлъжнялостта, доколкото не се появят нови сътресения. За държавите, които са в процес на намаляване на задлъжнялостта, настоящият климат благоприятства и следва да продължи да благоприятства намаляването на уязвимостта. Продължаващото постепенно намаляване на дълга може да продължи в държави с дългогодишна уязвимост, при условие че няма допълнителни нужди от финансиране, но може да се окаже по-трудно, когато заемите на частния сектор са били взети от претоварени домакинства през последните години и когато нуждите от държавно финансиране са резултат от кратки срокове. В държавите, в които обслужването на дълга изисква

големи разсрочвания на дълга и в които частният сектор е изправен пред бързо увеличение на плащанията по ипотечните кредити, увеличените разходи за обслужване на дълга са риск за икономиката. Нефинансовите предприятия с големи дългове може да се затруднят да изпълнят увеличените си задължения за финансиране, ако са изправени пред допълнителен натиск от променящите се икономически условия, включително върху тяхната конкурентоспособност. В някои случаи лихвените проценти надвишават или доближават темповете на растеж на номиналния БВП, което увеличава перспективата за лавинообразен ефект върху държавния дълг и налага ограничаване на по-големите първични излишъци.

Затвърждаването на влошаването на разходната конкурентоспособност се превръща в по-конкретен риск, тъй като продължава разклоняването между натиска върху цените и натиска върху разходите. Опасенията във връзка с разходната конкурентоспособност бяха изтъкнати в миналогодишния доклад за механизма за предупреждение, тъй като диференцираните цени и повишенията на разходите засилиха перспективата за реално поскъпване и последващи рискове от загуба на конкурентоспособност в държавите със силно увеличение на цените. Тези опасения продължават да съществуват, въпреки че в някои случаи са намалели. В някои държави с висока инфлация се наблюдават признаци на устойчивост на основната инфлация на високо равнище и се отбелязва продължаващо високо нарастване на разходите за труд за единица продукция, докато в други държави темповете на основната инфлация намаляват, което увеличава разликите в ценовите равнища. Трайните загуби на конкурентоспособност биха могли да се разпространят и върху други икономически процеси, ако е налице уязвимост като вече съществуващ дълг или напрежение в особено задлъжнели сектори. За държавите от еврозоната няма възможност вътрешните разходи и цени да се приведат в съответствие чрез промени в номиналния обменен курс. Освен това различията в инфлационните последици правят задачата на органите по паричната политика по-трудна, тъй като еднаквата трансмисия на промените в паричната политика към всички части на паричния съюз може да бъде възпрепятствана от разликите в реалните лихвени проценти в еврозоната, което в някои случаи може да доведе до допълнително разминаване. В рамките на ЕС някои държави може да се затруднят да се справят със силната инфлация и слабия растеж, като същевременно остават в синхрон с другите държави.

Коригирането на външните салда след ценовия шок може да се окаже предизвикателство, особено за държавите с външни дефицити. Редица държави са изправени пред перспективата големите дефицити по текущата сметка да продължат в близко бъдеще поради силната им зависимост от вноса на енергия или поради устойчивото вътрешно търсене, което често е свързано с хлабави фискални политики. Трайно високите цени на енергията може да наложат ускоряване на адаптации, съпроводени от големи разходи, насочени към намаляване на високата зависимост от вноса, за да се избегне натрупването на външен дълг или намаляването на потенциалния растеж. С течение на времето външните слабости и увеличаването на външната задлъжнелост биха могли да доведат до икономическо напрежение, ако е налице намаляване на разходната конкурентоспособност и липса на ограничаване на вътрешното търсене. Повечето държави, изложени на риск от продължителни загуби на конкурентоспособност, произтичащи от високата инфлация, имат известен резерв във външната сфера, тъй като техните базови изходни външни позиции са силни. Излишъците по текущата сметка, които намаляха през 2022 г., отново нарастват. По-високите дългосрочни цени на енергията биха се отразили на БВП на тези държави. Степента, до която те ще засегнат текущите сметки, ще зависи от това как ще реагира търсенето. Възстановяването на баланса в еврозоната зависи от относителните корекции на държавите с излишък и дефицит при нормализиране на

икономическите условия, като прогнозите са, че възстановяването на баланса ще продължи.

В повечето случаи обръщането на динамиката на цените на жилищата отразява мека корекция към по-високите лихвени проценти, но в други случаи динамиката е по-тревожна, с възможно разпространение на ефектите в други сектори. В повечето случаи може да се очаква, че протичащата в момента модулация или намаление на цените на жилищата ще се ограничи до корекция на равнището, отразяваща средата на по-високи лихвени проценти, преди да се възобнови дългосрочната им възходяща траектория, обусловена от ограниченото предлагане на жилища. Възможна е обаче обратна връзка към икономиката. Тя е очевидна по-специално в някои държави, в които по-високите лихвени проценти по ипотечните кредити са намалили потреблението на домакинствата, когато те са силно задължени. Освен това различията в трансформирането на лихвените проценти в плащания по кредити също могат да доведат до „търкания“ в трансмисионния механизъм на паричната политика. В държавите, където цените на жилищата се свиват, спадът на цените може да окаже натиск върху банките, като намаляването на техните обезпечения ще влоши качеството на активите и ще се отрази на капитализацията, както и на предлагането на кредити за останалата част от икономиката. Нефинансовите предприятия, които са много активни в сектора на търговските недвижими имоти, могат да бъдат особено засегнати, като това важи и за банките с голяма експозиция към сектора на търговските недвижими имоти. От друга страна, в някои държави цените продължават да бележат силен ръст, вероятно свързан с твърде ниските лихвени проценти или с притока на външни средства, а продължаващото натрупване на рискове в сектора на недвижимите имоти би могло да доведе до по-голяма уязвимост и до евентуална рязка корекция в бъдеще.

Специфични за държавите заключения

През 2024 г. ще бъдат изготвени задълбочени прегледи за 11-те държави членки, за които през 2023 г. беше установено, че са засегнати от дисбаланси или прекомерни дисбаланси³. В доклада за механизма за предупреждение е представен преглед на развитието на ключовите данни, които са в основата на тези дисбаланси. В рамките на задълбочените прегледи за 2024 г., които ще бъдат публикувани през първата половина на 2024 г., ще бъде извършена икономическа оценка на това дали тези дисбаланси се задълбочават, дали са в процес на коригиране или дали са коригирани, за да се актуализират съществуващите оценки и да се оценят евентуалните неудовлетворени потребности на политиката. Това се отнася до , Германия, Гърция, Испания, Италия, Кипър, Нидерландия, Португалия, Румъния, Унгария, Франция и Швеция.

Освен това икономическият анализ на таблото с показатели води до заключението, че за Словакия ще бъде извършен задълбочен преглед, тъй като представлява особен риск от нововъзникващи дисбаланси. В Словакия продължават да съществуват опасения, свързани с разходната конкурентоспособност, външните сметки, държавните финанси, цените на жилищата и дълга на домакинствата. Тези опасения бяха анализирани в задълбочен преглед през пролетта на 2023 г. и беше установено, че като цяло ще бъдат овладени в близкото бъдеще, като се очаква да отслабнат с нормализирането на икономическите условия, което доведе до заключението, че не са налице дисбаланси⁴. Настоящият анализ на таблото

³ Съобщение на Комисията „Европейски семестър за 2023 г. — пролетен пакет“, COM (2023) 600.

⁴ Вж. предходната бележка под линия; вж. също „Задълбочен преглед за Словакия“, 24 май 2023 г., SWD (2023) 643 final.

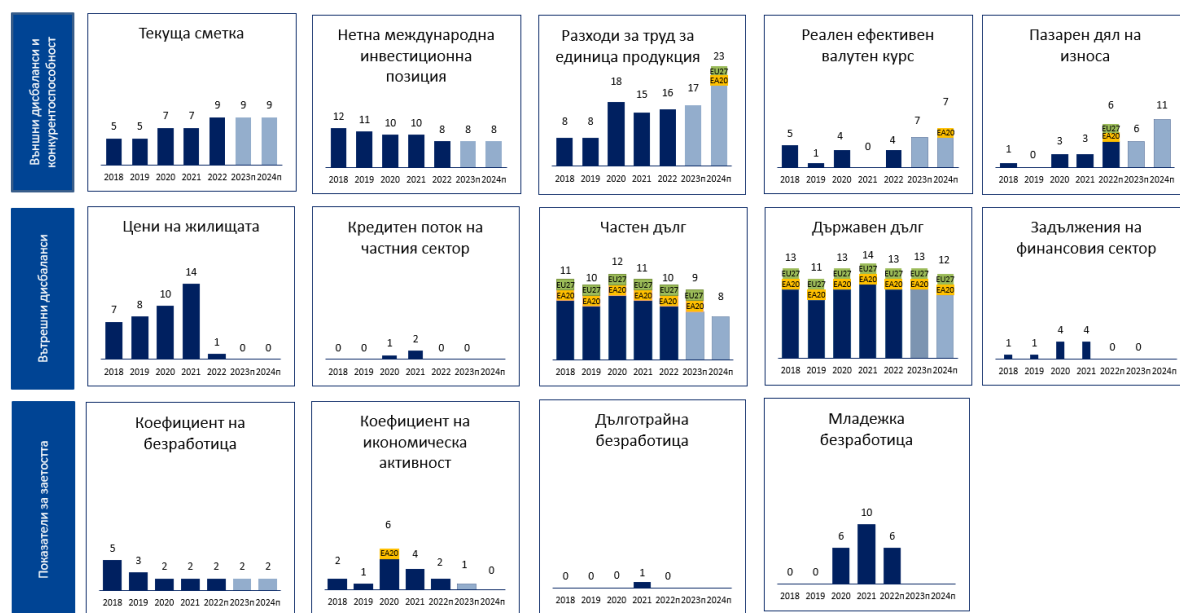
с показатели за Словакия показва, че през 2022 г. четири показателя са надхвърлили индикативните си прагове, а именно: нетната международна инвестиционна позиция, експортният пазарен дял, разходите за труд за единица продукция и равнището на младежката безработица. Икономическият анализ на таблото с показатели сочи рискове от дисбаланси, тъй като не е ясно, че е в ход намаляването на тези рискове. След няколко години на значителни увеличения се очаква номиналните разходи за труд за единица продукция да нараснат допълнително, като се увеличават по-бързо, отколкото в еврозоната като цяло. Номиналната и основната инфлация остават значително по-високи от тези в държавите от еврозоната, а разликата не намалява в достатъчна степен, за да компенсира натрупаното нарастване на ценовите равнища. Дефицитът по текущата сметка остава значителен, макар и в последно време да намалява поради по-ниските цени на енергията. Очаква се ясно изразената отрицателна нетна международна инвестиционна позиция да остане стабилна през тази година и леко да се влоши през следващата година; като се изключат инструментите без риск от неизпълнение, понастоящем тя е на най-ниското си равнище от две десетилетия насам. В бъдеще се очаква се фискалният дефицит да се увеличи, а държавният дълг да нарасне, тъй като растежът на номиналния БВП се забавя, а дефицитът се увеличава. В последно време номиналният ръст на цените на жилищата стана отрицателен, но цените все още показват признаци на надценяване. Очаква се съотношението на дълга на домакинствата към БВП, което е било с възходяща тенденция през последните две десетилетия, през тази година да намалее на фона на високата инфлация, а кредитните потоци да останат устойчиви.

На този етап не е необходимо да се извършват задълбочени прегледи за останалите държави членки. За държавите членки, които са били обект на задълбочен преглед през пролетта на 2023 г., но за които не е установено, че са засегнати от дисбаланси или прекомерни дисбаланси (**Чехия, Естония, Латвия, Литва и Люксембург**), в настоящия доклад за механизма за предупреждение се стига до заключението, че макар някои тенденции да будят безпокойство, свързаните с тях рискове от дисбаланси намаляват с нормализирането на икономическите условия.

За **четири** други държави членки икономическият анализ на таблото с показатели води до заключението, че макар те да не са засегнати или изложени на риск от дисбаланси, редица промени или опасения заслужават внимание. В **България** са от значение промените, свързани с разходната конкурентоспособност, динамичното кредитиране на домакинствата и силния ръст на цените на жилищата. Очаква се номиналните разходи за труд за единица продукция да продължат да нарастват рязко, докато основната инфлация е доста над средната стойност за еврозоната. Напоследък номиналният ръст на цените на жилищата се е забавил, но остава висок, а кредитирането на домакинствата е устойчиво, докато дългът на домакинствата се ограничава. Силната базова външна позиция и текущият процес на номинално сближаване намаляват рисковете. Напоследък натискът върху разходната конкурентоспособност в **Хърватия** се засили, а цените на жилищата нараснаха значително. Макар че номиналните разходи за труд на единица продукция са се увеличили видимо, значителните разлики спрямо еврозоната са съвсем скорошни, което смекчава рисковете. Макар и висок, държавният дълг продължава да намалява, като се очаква да спадне под 60 % от БВП до края на следващата година. Номиналният ръст на цените на жилищата остава висок, тъй като цените продължават да нарастват значително. В **Дания** големият излишък по текущата сметка се е увеличил още повече, а дългът на нефинансовите предприятия и на домакинствата е много висок. Излишъкът по текущата сметка е най-високият в ЕС и се увеличи през последното десетилетие, а през 2022 г. нарасна още повече. Въпреки че намалява, се очаква излишъкът да остане много висок, но рисковете от разпространение на ефектите са ограничени и основните икономически показатели на Дания остават силни. В **Полша** тенденциите, свързани с разходите за труд за единица продукция и с

нарастващия висок бюджетен дефицит, са от все по-голямо значение. Номиналните разходи за труд за единица продукция са се увеличили видимо миналата година и се очаква да нараснат по-отчетливо през тази година, като както номиналната, така и основната инфлация са над средните стойности за еврозоната и ЕС. Фискалният дефицит е нараснал през миналата година и се очаква да се увеличи значително през 2023 г., но външната позиция продължава да се засилва и вече не надхвърля индикативния праг, което намалява рисковете.

Графика 1: Брой на държавите членки, отчитащи стойности за променливите в таблото с показатели над прага

Броят на държавите членки, отчитащи стойности за променливите в таблото с показатели над съответните прагове през последните години, е базиран на таблото с показатели, публикувано със съответния годишен доклад за механизма за предупреждение. Съвкупни стойности за ЕС-27 и ЕЗ-20 се добавят там, където са над прага. Евентуални последващи корекции в данните могат да доведат до разлика в броя на стойностите, които надвишават праговете, изчислени въз основа на най-актуалните данни за променливите в таблото с показатели, в сравнение с броя, отразен в горната графика; например увеличението на броя на държавите членки, чиито стойности на текущата сметка са извън праговете между 2019 г. и 2020 г., илюстрирано в горната графика, се дължи най-вече на преразглеждане на данните. Прогнози за задълженията на финансовия сектор са направени само за 2022 г.; не се правени прогнози за дългосрочната безработица и младежката безработица.

Източник: Евростат и изчисления на Комисията.

Графика 2: Показатели в таблото с показатели на ДМП през 2022 г., по държави

Текуща сметка	НМИП	РЕВК	Пазарен дял на износа												
Номинални РТЕП	Показатели			Цени на жилищата											
Кредитен лоток на частния сектор	Дълг на частния сектор	Държавен дълг	Задължения на финансовия сектор												
Безработица	Дълготрайна безработица	Дял на икономическата активност	Младенска безработица												
				0.6%	57.7%	1.7%	-1.9%	-1.0%	-12.9%	5.8%	15.5%	-2.3%	-19.7%	13.7%	-7.7%
				10.1%	Белгия			23.6%	България			14.8%	Чехия		
				5.7%	161.4%	104.3%	-2.7%	5.9%	74.6%	22.6%	12.0%	4.5%	76.1%	44.2%	3.2%
				5.9%	0.2%	1.4%	1.9%	5.2%	-0.6%	0.5%	-1.4%	2.5%	0.0%	0.5%	1.2%
10.2%	58.2%	-1.2%	12.4%	6.3%	70.2%	-0.5%	-13.0%	-2.6%	-20.2%	8.8%	17.0%	6.0%	-116.8%	-4.6%	32.1%
7.2%	Дания			7.2%	Германия			19.0%	Естония			-10.6%	Ирландия		
13.1%	188%	29.8%	-1.6%	6.7%	118.4%	66.1%	1.5%	9.2%	94.3%	18.5%	1.6%	2.0%	147.1%	44.4%	-4.0%
5.1%	-0.3%	1.3%	0.5%	3.5%	-0.2%	1.4%	-0.2%	6.2%	0.4%	2.0%	7.0%	5.5%	-0.3%	3.5%	-2.4%
-7.9%	-144.2%	-2.5%	12.6%	0.7%	-60.2%	-0.7%	-7.8%	-1.1%	-23.8%	-3.8%	-10.7%	-0.9%	-25.4%	-0.6%	12.1%
3.5%	Гърция			10.8%	Испания			11.1%	Франция			11.0%	Хърватия		
1.1%	100.8%	172.6%	-0.5%	0.3%	123.5%	111.6%	-4.5%	8.7%	163.9%	111.8%	-1.3%	6.0%	79.3%	68.2%	9.5%
14.9%	-3.6%	0.9%	-6.1%	14.4%	-0.3%	0.2%	-2.7%	7.7%	-0.3%	1.0%	-3.4%	7.4%	0.0%	3.4%	1.4%
1.6%	4.7%	-1.9%	-8.4%	-8.0%	-96.2%	-3.0%	20.7%	-1.9%	-26.5%	5.7%	15.3%	1.0%	-7.0%	9.8%	28.8%
4.9%	Италия			-1.2%	Кипър			16.7%	Латвия			27.7%	Литва		
2.9%	105.5%	141.7%	-5.7%	-3.9%	213.4%	85.6%	-2.3%	3.0%	52.5%	41%	4.1%	6.8%	51.4%	38.1%	1.0%
9.0%	-1.3%	-0.2%	-5.5%	7.3%	0.2%	2.2%	2.0%	7.5%	-0.7%	-0.5%	2.6%	7.2%	0.4%	0.6%	0.0%
8.0%	47%	-0.5%	-0.8%	-4.5%	-50.8%	-8.1%	-3.5%	0.1%	78.8%	-3.1%	2.7%	8.8%	75.2%	3.2%	-0.1%
13.2%	Люксембург			23.1%	Унгария			8.6%	Малта			9.8%	Нидерландия		
-19.5%	325.5%	24.7%	-4.9%	9.2%	78.8%	73.9%	8.6%	6.4%	121.8%	52.3%	5.9%	6.9%	210.1%	50.1%	-3.7%
5.6%	0.0%	1.5%	0.6%	3.9%	0.1%	2.5%	-0.6%	3.6%	0.1%	4.1%	-1.0%	4.2%	-0.2%	1.3%	-0.9%
1.6%	17.6%	0.1%	-4.7%	-0.4%	-33.4%	-0.2%	16.6%	-1.0%	-83.6%	-2.9%	-1.9%	-7.1%	-40.6%	2.6%	6.7%
10.7%	Австрия			16.9%	Полша			10.7%	Португалия			10.4%	Румъния		
5.0%	121.9%	78.4%	-3.0%	1.9%	63.5%	49.3%	3.0%	2.9%	141.1%	112.4%	-4.0%	3.3%	43.3%	47.2%	8.2%
5.7%	-0.2%	0.5%	0.4%	3.2%	0.2%	3.6%	0.9%	6.5%	-0.1%	1.5%	0.7%	5.8%	0.2%	3.5%	1.8%
3.2%	-1.5%	-1.3%	2.9%	-3.6%	-61%	3.8%	-6.6%	-0.5%	-1.7%	-3.1%	-2.0%	5.8%	34.8%	-1.4%	-2.7%
14.3%	Словения			13.3%	Словакия			8.6%	Финландия			5.8%	Швеция		
5.2%	66.0%	72.3%	-1.4%	9.3%	92.7%	57.8%	-9.3%	2.3%	144.7%	73.3%	1.7%	10.6%	207.3%	32.9%	3.7%
4.6%	-0.3%	1.6%	2.0%	6.5%	0.2%	1.4%	2.8%	7.4%	0.0%	2.5%	-3.5%	8.3%	0.4%	1.0%	2.3%

Източник: Евростат и изчисления на Комисията (вж. статистическо приложение, работен документ на службите на Комисията, Доклад за механизма за предупреждение за 2024 г., SWD(2023) 902).